

Lerums
kommun

Yttrande

Datum 2024-08-26
Diarienummer KS24.227

Regeringskansliet

Svar på remiss om - Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10).

Sammanfattning

Lerums kommun har fått möjlighet att som remissinstans lämna synpunkter på *Remiss av DS - Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)*. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Förslaget innebär en ändring av kommunallagen i två avseenden. Kommunerna föreslås få en skyldighet att förebygga att vissa förtroendevalda utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld samt att kommuner och regioner i större omfattning ska förebygga, upptäcka och åtgärda fel och oegentligheter i verksamheten.

Ändring av bestämmelser gällande att förebygga ohälsa till följd av hot och våld

Förslaget innebär att tydliggöra kommuners ansvar för att förebygga ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld för kommunal- och regionråd. Av föreslagen lydelse framgår att en utgångspunkt ska vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

Som arbetsgivare kan kommunen undanröja eventuella hotfulla situationer exempelvis genom att en chef kan bestämma om en medarbetare ska avstå från att göra en viss sak för det fall arbetsgivaren bedömer att det finns risk för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. Av utredningen tydliggörs att det utökade ansvaret för kommunalråd inte innebär ett arbetsgivaransvar. Kommunen bedömer därav att det av föreslagen lydelse är otydligt hur långtgående kommunens ansvar går för att undanröja hindren i förhållande till kommunens möjlighet att agera och styra över kommunalrådets självständiga agerande.

Kommuner har redan idag ett handlingsutrymme att vidta åtgärder för att minimera riskerna att förtroendevalda utsätts för hot- och våld. Lagförslaget innebär att handlingsutrymmet blir en skyldighet. För att kommunen ska kunna fullgöra skyldigheten som framgår av förslaget ser Lerums kommun behov av att det konkretiseras ytterligare.

Ändring av bestämmelser gällande fel och oegentligheter i verksamheten

Kommuner och regioner förväntas redan i dag arbeta för att förebygga fel och oegentligheter i sin verksamhet. Fel och oegentligheter, skriver man, omfattar bland annat korruption, otillåten och otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra förtroendeskadliga ageranden som kan leda till skada.

Ändringen i andra stycket innebär att nämnderna ska säkerställa att den interna kontrollen förebygger fel och oegentligheter i verksamheten. Det kan ses som klargörande att begreppet oegentligheter läggs till den nuvarande lydelsen. Samtidigt finns det risk för oavsiktliga konsekvenser. Den interna kontrollen i kommuner är en etablerad och sammanhållen process. Därför är det viktigt att inte andra centrala mål för den interna kontrollen, som ökad effektivitet och ändamålsenlighet, prioriteras ned. Detta kan bli resultatet om oegentligheter ges en särställning genom att det lyfts särskilt i lagtexten.

I remissförslaget används, precis som i den föreslagna lydelsen, genomgående begreppen *fel* och *oegentligheter*. Remissförfattarna beskriver den allmänt etablerade definitionen av oegentligheter, ett begrepp som i allt väsentligt får anses vara vedertaget inom intern kontroll. Man ger däremot inte någon tydlig definition med vad som innefattas i begreppet "fel".

I kommunala verksamheter begås det fel, stora som små. En avvägning måste i alla kontrollsystem göras mellan kostnaden för kontrollen och betydelsen av de eventuella fel och brister som kontrollen avser att eliminera eller minska. De flesta fel avhjälpas genom rutiner och processer. Orsakerna till att fel uppstår kan vara många, från okunskap via bristande respekt för regelverk till medvetna handlingar med syfte att utnyttja sin ställning på ett otillbörligt sätt. Givet att fel kan vara såväl obetydliga som systemhotande anser Lerums kommun att det räcker med "oegentligheter" för att uppnå syftet med den föreslagna ändringen. Att fel upptäcks och förebyggs genom intern kontroll är underförstått och tillför ingen substans till skrivelsen och bör därför utgå. Alternativt bör skrivelsen kompletteras med lämpligt adjektiv för att klargöra att det rör sig om allvarliga/omfattande/systematiska fel.

Lerums kommun

Viktor Lundblad
Kommunstyrelsens ordförande
Med stöd av delegationspunkt A.1